

Życiodajna ziemia, życiodajna edukacja w Zambii

Materiał dodatkowy do scenariusza lekcji wychowawczej dla klas 1-3 gimnazjum

Autor: Kinga Kuszak

WYWIAD Z EKSPERTEM W DZIEDZINIE ROLNICTWA

Fot.: Luc Viatour / www.Lucnix.be (Commons.wikimedia.org)

DZIENNIKARZ: Zapraszam na spotkanie z ekspertem – właścicielem gospodarstwa rolnego, które świetnie prosperuje. Proszę nam opowiedzieć, co musi zrobić rolnik, żeby wyhodować zboże, na przykład żyto czy pszenicę, albo rośliny okopowe, takie jak marchew czy ziemniaki.

EKSPERT: Podstawową czynnością jest orka, którą wykonuje się przed zasianiem lub zasadzeniem roślin. Zboża dzieli się na ozime, które siejemy jesienią, i jare – siane na wiosnę. A na przykład rzepak sieje się na przełomie sierpnia i września. Niezależnie jednak od pory roku najpierw trzeba zawsze zaorać ziemię.

Jaka pogoda jest najlepsza, aby siać?

Najlepiej, gdy w tym czasie jest sucho, a niedługo

później spadnie deszcz. Deszczowa jesień nie musi wcale utrudnić siewu zboża ozimego, ale bardzo duża wilgoć uniemożliwia prace na polu.

Jakich warunków potrzebuje ozimina zasiana jesienią? Musi przecież przetrwać zimę, mróz...

Mróz może być niebezpieczny, ale na szczęście nie dla wszystkich gatunków zboża w takim samym stopniu. Niskie temperatury dość dobrze znosi żyto, a pszenica występuje w wielu odmianach mniej lub bardziej odpornych na mróz. W Polsce ceni się wytrzymałe zboża, bo w naszym klimacie trudno przewidzieć, jaka będzie zima, więc lepiej się zabezpieczyć. Kilka lat temu nadeszła bardzo trudna zima – nie było opadów śniegu, który swoją czapą ochroniłby rośliny, i bardzo

niska temperatura zniszczyła dużą część z nich. Dlatego zawsze trzeba pamiętać, że ostry mróz i brak śniegu mogą być dla oziminy niezwykle niebezpieczne. W takich warunkach rośliny po prostu nie wzejdą. Wtedy trzeba zlikwidować plantację i wiosną zasiał inny rodzaj zboża.

A w jaki sposób pielęgnuje się rośliny, które zasialiśmy lub posadziliśmy na polu?

Rolnicy w Polsce muszą postępować zgodnie z zasadami tak zwanej zintegrowanej ochrony roślin. Najpierw trzeba wykonać tradycyjne zabiegi pielęgnacyjne, a dopiero potem można zastosować preparaty chwastobójcze. Ochrona roślin dotyczy szkodników i chorób. Robi się to na dwa sposoby: mechanicznie oraz korzystając ze środków ochrony roślin. Bez tego zabezpieczenia uprawy stają się podatne na groźne choroby, na przykład zarazę ziemniaczaną lub tak zwaną suchą zarazę – alternariozę.

Proszę nam opowiedzieć o uprawie ziemniaków.

Najpierw trzeba, o czym już mówiliśmy, zorać ziemię. Potem się ją nawozi. Profesjonalna maszyna, czyli agregat uprawowy, czyli agregat uprawowy, spulchnia ziemię i miesza ją z nawozem. Wtedy od razu, za pomocą kolejnej maszyny – sadzarki, można sadzić ziemniaki. Współczesne technologie pozwalają na sadzenie całych bulw, które wcześniej zabezpiecza się preparatami ochronnymi przeciwko grzybom i innym chorobom. Jeżeli są to tak zwane wczesne ziemniaki, czyli takie, które klienci kupią latem – w czerwcu, to bulwy trzeba najpierw podkiełkować. Oznacza to, że umieszcza się je w ciepłym pomieszczeniu, żeby wypuściły kiełki. Dopiero tak przygotowane bulwy sadzi się w ziemi. Jeżeli po wysadzeniu roślin na dworze jest zbyt chłodno, to zabezpiecza się je specjalną włókniną – matą, która chroni przed niską temperaturą. Im gleba jest cieplejsza, tym szybciej następuje wzrost roślin.

Co jeszcze jest ważne przy uprawie roślin?

Płodozmian, czyli to, że na jednym polu najpierw hodujemy na przykład zboża, w kolejnych latach rośliny okopowe – marchew, ziemniaki – i na końcu: rośliny strączkowe. Gleba musi odpocząć i się zregenerować.

Po roślinach o głębokich korzeniach sadzimy zatem te o płytkich, a rośliny, które czerpią dużo składników z otoczenia, zastępujemy tymi o stosunkowo małych potrzebach.

Czy każda gleba nadaje się do uprawy roślin?

Mamy gleby różnej klasy. Najlepsza jest klasa pierwsza, a klasa szósta oznacza najsłabszą, piaszczystą glebę, która nie zatrzymuje wody, więc warunki dla wzrostu roślin są dużo trudniejsze.

Po zebraniu roślin z pola trzeba je przechować. O czym powinniśmy pamiętać, by nie zmarnować plonów? Najłatwiej przechowuje się zboża. Służą do tego silosy, czyli bardzo duże pojemniki na ziarno. Trudne w przechowywaniu są ziemniaki, ponieważ temperatura ich składowania nie może spaść poniżej zera, lecz także nie może być zbyt ciepło. Do tego pomieszczenie trzeba wietrzyć, żeby uniknąć wilgoci, nie można też doprowadzić do przesuszenia powietrza. Bardzo trudno przechowuje się również marchew. Dla niej szczególnie szkodliwe jest zbyt suche powietrze.

Fot.: Myrabella (commons.wikimedia.org)

A jak oddziela się w marchwi nać od korzenia? Przecież rolnik zbiera z pola tysiące marchewek!

Pracę ułatwiają teraz specjalne kombajny służące do wybierania marchwi, które chwytają ją za nać i przenoszą w miejsce, w którym noże mogą po prostu odciąć natkę. Marchew trafia do skrzyni, a nać zostaje na polu.

Kiedy na roli jest najwięcej pracy?

Oczywiście podczas siania, sadzenia i żniw. W tym czasie ważna jest odpowiednia pogoda. Deszcz może bardzo utrudnić pracę.

Czy jest taki okres, kiedy rolnik może odpocząć?

Zima, chociaż... nie do końca. W grudniu i styczniu przygotowujemy kapustę i przewozimy ją do firmy zajmującej się kiszeniem. Właściwie przez cały rok mamy dużo pracy. Jednak kiedy kocha się to, co się robi, można pracować nawet od piątej rano do północy.

Bardzo dziękuję za rozmowę.